

Röd-grönt samarbete inget nytt

Under våren har det runt om på debatt- och nyhetssidor förts en diskussion om det är troligt att centern "återvänder" till det borgerliga samarbetet när valet 1998 närmar sig. Underförstått ser man i dessa diskussioner borgerligheten som centerns naturliga hemvist. Om så väl vore! Men centerpartiets historia talar ett tydligt språk: borgerligt samarbete har centerpartiet och dess föregångare givit sig in i under begränsade perioder, och då mer på maktpolitiska än idémässiga grunder. Inte minst det faktum att den socialdemokratiska dörren efter ATP-striden och fram till Göran Persson varit tämligen stängd gentemot centern har tvingat partiet att söka annat samarbete.

På 1930-talet säkrades socialdemokratin maktinnehav genom ett röd-grönt samarbete, ett samarbete som myntade uttrycket "kohandel", det vill säga intressebaserad samverkan, mer eller mindre kemiskt fri från en gemensam idémässig grund. Efter andra världskrigets samlingsregering trodde sig socialdemokratin gå mot "socialistisk skördetid" och behovet av dåvarande bondeförbundet var inte så stort, men redan 1951 var dags för en ny röd-grön koalition som säkrade Tage Erlanders maktinnehav. År 1958 kunde en borgerlig regering ha bildats, vilket sannolikt radikalt förbättrat positionen för svensk borger-

lighet och borgerliga idéer. Centerpartiet sa nej, och socialdemokratin kunde regera vidare fram till 1976 då Torbjörn Fälldin trädde till med en borgerlig treklöver. Men det var mer maktpolitik än idéer som gjorde att centern deltog i detta. Och mycket riktigt prioriterade man kärnkraftsmotstånd och skatteuppgörelse med socialdemokratin framför att bygga vidare på det borgerliga samarbetet. I Carl Bildts fyrklöverregering fullföljde Olof Johansson traditionen att inte låta en borgerlig regering leva mandatperioden ut.

Ett borgerlighet som bygger på centerpartiet har sitt hus på lös sand. Historien och nutiden talar här sitt gemensamma, tydliga språk. En motbild är det unga centerparti som idag framträder framför allt i Stockholm under ledning av Michael Arthursson. Här tycks finnas såväl en tydlig borgerlig kompass som en stark ambition att bygga sin politik på idéer och därmed en vilja till borgerlig samverkan. Viktiga tillväxtfrågor som energi och infrastruktur står dock även i Stockholm mellan centern och den övriga borgerligheten, och sett till den nationella politiken ligger idag bevisbördan på Michael Arthursson och de övriga nytankande centerpartisterna att visa om de förmår förändra centerpartiet.

Sten Nordin
Oppositionsborgarråd,
Stockholm

Ringholm missleder om Stockholms sjukvård

I en artikel i Svensk Tidskrift 1/97 försöker finanslandstingsrådet Bosse Ringholm och sjukvårdslandstingsrådet Elaine Kristensson skyla över alla fel och brister som idag finns i Stockholms sjukvård. Ringholm hänvisar till den senaste patientundersökningen och påstår att endast fyra procent av patienterna är missnöjda med sjukvården.

Nu handlar inte denna undersökning om människors syn på sjukvården i allmänhet. Det var en fråga till patienter som skrivits ut från sjukhusens medicinkliniker om de var nöjda eller missnöjda med "sjukhusvistelsen i stort" (Vårdvärdering nr 15, 1996, Inregia). Mest nöjda var följande patienterna på Ersta sjukhus, som inte styrs av landstinget och på Nacka sjukhus, som Ringholm och hans majoritet lagt ned.

Den rödgröna majoriteten kom till makten med pukor och trumpeter hösten 1994. Nu skulle det minsann vara slut på nedskärningarna i vården. Inga anställda skulle avskedas. Den förskräckliga privatvården skulle skäras ned kraftigt och S.t Görans sjukhus skulle omvandlas från aktiebolag till ett vanligt landstingsdrivet sjukhus.

Efter halva mandatperioden ser vi kaos i sjukvården. 11.000 invånare i Stockholms län står idag i kö för

olika operationer och de flesta får vänta i över ett år. De bäst fungerande sjukhusen har lagts ned. Det enda positiva Ringholm kan peka på är ett avtal med privatläkare i södra Stockholm och att S.t Görans är ett lysande exempel på effektivitet, eftersom det fortfarande bedrivs i bolagsform.

Ringholm påstår att Stockholms läns landstings ekonomiska problem beror på den politik som den tidigare borgerliga majoriteten förde. Sanningen är att Ringholm är en synnerligen slösaktig politiker utan ekonomiska talanger. När vi moderater lämnade makten i november 1994 fanns det över 5.000 miljoner i eget kapital. Nu, drygt två år senare, finns det endast 800 miljoner kronor kvar.

Ralph Lédel
Ordförande i den moderata
landstingsgruppen i
Stockholm

Med en nypa salt

Uppgifterna om att den dåvarande riksdagsmannen Staffan Burenstam Linder skulle ha avrått den amerikanska regeringen i april 1973 att skicka en ny am-

bassadör till Sverige väckte stort uppseende när de presenterades häromsistens av Leif Leifland.

Det sätt som uppgifterna har hanterats på borde emellertid också ha orsakat en höjning av ett eller annat ögonbryn. Att Staffan Burenstam Linder verkligen hade agerat på det vis som beskrivits i den amerikanska diplomatens omtalade rapport togs mer eller mindre för givet av samtliga som engagerade sig i frågan.

Det gäller media, som ju för det mesta färdas i enögd flock. Men det gäller även Leif Leifland, den vanligtvis så försiktige, tidigare kabinettsekreteraren som efter pensionen har embarkerat en ny karriär som författare med svensk samtidshistoria som specialitet (en genre där hans tidigare yrkesverksamhet vid Utrikesdepartementet torde ha gett honom mången viktig insikt).

Det var Leiflands uppgifter i förhandsreklamen till den kommande boken om de Frostens år på 1970-talet, när Olof Palmes högljudda kritik av Vietnamkriget ledde till en dramatisk försämring av de svensk-amerikanska relationerna, som satte full fart på spekulationerna kring den moderate riksdagsmannens eventuella pratsamhet vid middagsbordet. Leifland förser visserligen sitt resonemang med parantetiska tillägg som "om Burenstam Linder

har sagt vad Olsen påstår att han sagt".

Men i allt det som skrivits och sagts i denna fråga – av Leifland själv såväl som av andra som sett sig kallade att uttala sig – löper en slags röd tråd av generellt antagande att rapporten ganska så korrekt beskriver en faktiskt konversation.

Att Burenstam Linders politiska motståndare i den socialdemokratiska regeringen har svårt att låta bli att suga på den goda karamell som så oväntat överräckts är inget att förundras över. Något märkligare är det att deras egen historik av pratsamhet, i kontakter med Sovjetunionen, som Leifland träffande beskriver i Svenska Dagbladet (8 mars 1997), så lätt glöms bort i sammanhanget. Dessvärre verkar även den första, gyllene regeln vid analys av historiskt-diplomatiskt material ha tappats bort i hastigheten; att det måste tas med en stor nypa salt.

Att en sak skrives ned på papper är som bekant ingen som helst garanti för att den är sann. Som alla trofasta tjänstemän kan diplomaten vid sin pulpet ha en anseelig uppsättning både rutiga och randiga skäl för att framställa ett skeende eller innehållet i ett samtal på ett visst sätt. För den karriärsugne diplomaten torde det finnas gott om anledning att vinkla innehållet för att bättre fram-

häva sig själv, sina kontakter och sitt inflytande, eller för att man antar att chefen därhemma skulle uppskatta en viss beskrivning.

Dessutom händer det faktiskt att ett budskap missuppfattas, av språkliga skäl eller andra, metvetet eller omedvetet.

Leifland noterar visserligen att "naturligtvis kan man sätta frågetecknen för den diplomatiska rapporteringen i diktaturstater. Den är ofta anpassad efter mottagarens önskemål och förväntningar". Att begränsa frågetecknen till att enbart gälla diktaturstater går emellertid inte. Problematiken existerar i alla länder – även i USA och rentav i Sverige. Varje rapportör har sin egen uppsättning av intressen och revir att bevaka; personliga, professionella och nationella.

Måhända formulerade sig Staffan Burenstam Linder faktiskt som Olsen beskriver det; den saken kan ingen utanförstående riktigt bedöma. Poängen är att man inte i efterhand kan utgå från att det är dagens självklaraste sanning – eller nästintill – bara för att så rapporteras i State Department's dammiga filer.

I just detta fall tillkommer ytterligare en källkritisk regel som Leifland borde ha utnyttjat men tydligen valde att bortse från vid författandet. Nämligen att käl-

lor kan och bör kontrolleras mot varandra i görligaste mån.

Leifland hade här ett osedvanligt gynnsamt utgångsläge, eftersom Staffan Burenstam Linder är en i högsta grad levande person, som tillika med viss regelbundenhet kan antas befinna sig på några kilometers avstånd från författarens egen lya. Så väl förspant är det få som har det vid analysen av historiskt material.

Men av allt att döma har inte Leifland gripit det tillfälle som givits honom att inhämta även Burenstam Linders version av det skedda. I intervjuer i pressen har den nuvarande EU-parlamentarikern liksom andra medverkande förklarat att de inte har något minne av samtalen, eller ens av middagen. Då kan man tycka att den information som lämnas av en dåvarande svensk riksdagsman skulle behandlas som lika väsentlig och inte minst, trovärdig, som det referat som en utländsk diplomat skrivit ihop i en tid av stor diplomatisk turbulens mellan länderna.

Att så inte görs av vare sig Leifland eller i mediareporteringen är förvånande och beklagligt, för att ta till i underkant.

*Ann-Sofie Dahl
Fil dr i statsvetenskap*